

Ronkonen Anni ja Vieltojärvi Miia

**Ulkomaalaistaustaisten sairaanhoitajien pätevöitymispolku
sairaanhoitajaksi Suomessa –**

Opas pätevöitymisopinnoista

Sairaanhoitaja AMK
Sosiaali- ja terveysala
Syksy 2024

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

K
**KAMK • University
of Applied Sciences**

Tiivistelmä

Tekijät: Ronkonen Anni & Vieltojärvi Miia

Työn nimi: Ulkomaalaistaustaisten hoitajien pätevyitysmispolku sairaanhoitajaksi Suomessa

Tutkintonimike: Sairaanhoitaja AMK

Asiasanat: Sairaanhoitaja, ulkomaalaistaustainen, ammattioikeus, ammattitaitovaatimus, laillistettu ammattihenkilö, ammattipätevyyden tunnustaminen, kielitaito

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa kirjallinen opas sairaanhoitajan pätevyitymisopinnoista Suomessa. Oppaan avulla haluamme edistää ulkomaalaistaustaisten sairaanhoitajien opiskelua sairaanhoitajaksi Suomessa. Tarkoituksemme on, että polku sairaanhoitajaksi Suomessa olisi esitetty selkokielellä ja yksinkertaisesti, jotta yhä useampi ulkomaalaistaustainen sairaanhoitaja lähtisi tavoittelemaan oman koulutustaustansa tasoista tutkintoa myös Suomessa. Tällä tavoin he toisivat Suomeen lisää pätevää työvoimaa helpottamaan sairaanhoitajapulaa. Suomalaisten työntekijöiden määrä on jatkuvassa laskusuunnassa, joka on seurausta väestön ikääntymisestä. Opinnäytetyössä selvitetään suomalaisen sairaanhoitajan ammattitaitovaatimukset sekä ulkomaalaisen sairaanhoitajan pätevytyminen laillistetuksi sairaanhoitajaksi Suomessa.

Opinnäytetyö tehtiin Attendo Meri-Lappi Oy:n toimeksiantona, sillä he työllistävät merkittävän määrän ulkomaalaistaustaisia sairaanhoitajia. Ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden osuus Suomen työikäisistä on kasvussa ja ilman heitä työllisten määrä laskisi merkittävästi. Tutkimuksesta on hyötyä toimeksiantajalle, koska tutkimuksen tuottaman tiedon ja oppaan pohjalta voi toimeksiantaja jakaa valmiiksi tehtyjä oppaita ulkomailta tulleille sairaanhoitajille.

Tutkimuksen aineisto on kerätty syksyllä 2023 sekä keväällä 2024. Koska opinnäytetyö toteutetaan Attendo Meri-Lappi Oy:n toimeksiantona, työ on toteutettu yhteistyössä heidän kanssaan. Ulkomaalaistaustaisia sairaanhoitajia haastateltiin heidän omista kokemuksistaan ja heidän kanssaan keskusteltiin siitä, millaista tietoa he tarvitsevat sairaanhoitajan pätevyitymisopinnoista mahdollisuuksista Suomessa. Ideointipalaverit suoritettiin Sallassa kevään 2024 aikana.

Tutkimuskysymyksemme on, millainen on hyvä sairaanhoitajan pätevyitymisopinnojen opas ulkomailta tulleille sairaanhoitajille.

Abstract

Authors: Ronkonen Anni & Vieltojärvi Miia

Title of the Publication: Supplementary Studies for Obtaining the Right to Practice as a Nurse in Finland for Nurses Trained outside the EU/ EEA Area

Degree Title: Bachelor of Health Care, Nursing

Keywords: nurse, foreign-born, professional practice right, competence requirements, licensed professional, recognition of professional qualifications, language skills

This thesis aimed to produce a comprehensive guide on supplementary for nurses in Finland, tailored specifically to those trained outside the EU/EEA area. The guide would help these nursing graduates obtain the right to practice as a nurse in Finland. The purpose was to present the pathway to becoming a nurse as a foreigner clearly and concisely to encourage more nursing graduates trained outside the EU/EEA area to pursue nursing degrees in Finland at levels comparable to their previous education. As qualified nurses, they would ease the shortage of nurses. As the Finnish labor force is constantly declining due to the aging of the population, the number of employed people would decrease significantly without employees with foreign backgrounds. This thesis examines the competence requirements for Finnish nurses and the licensing process of nurses trained outside the EU/ EEA area in Finland.

This thesis was commissioned by Attendo Meri-Lappi Oy, a significant employer of nurses trained outside the EU/EEA area. The research question that guided the thesis process was the following: what constituted a good guide on supplementary studies for obtaining the right to practice as a nurse for nurses trained outside the EU/ EEA area?

The research material was collected in the fall of 2023 and spring of 2024 in collaboration with Attendo Meri-Lappi Oy. Nurses trained outside the EU/ EEA area were interviewed about their experiences and the type of information they would need on supplementary studies. The ideation meetings took place in Salla in the spring of 2024.

Our research question is: what constitutes a good nurse qualification study guide for individuals with foreign backgrounds?

Sisällysluettelo

1	Johdanto	2
1.1	Toimeksiantaja	3
2	Sairaanhoitajana Suomessa	4
2.1	Sairaanhoitaja	4
2.2	Sairaanhoitaja pula Suomessa	5
3	Sairaanhoitajaksi Suomessa	7
3.1	Ulkomaalaistaustainen sairaanhoitaja	7
3.2	Ulkomaalaistaustaisten pätevytyminen	7
3.3	Kielitaito	9
4	Opinnäytetyön tavoite, tarkoitus ja tutkimuskysymys	11
5	Toiminnallisen opinnäytetyön toteutus	12
5.1	Ongelman tai tarpeen tunnistamisen vaihe	12
5.2	Ideointivaihe	13
5.3	Luonnosteluvaihe	13
5.4	Kehittelyvaihe	14
5.5	Viimeistelyvaihe	15
6	Pohdinta	16
6.1	Luotettavuus	16
6.2	Eettisyys	17
6.3	Oman osaamisen kehittyminen	18
6.4	Johtopäätökset	19
	Lähteet	21
	Liitteet	

1 Johdanto

Suomeen tulee ulkomaalaistaustaisia sairaanhoitajia, jotka kuitenkin ajautuvat työskentelemään hoiva-avustajina ja lähihoitajina. Mitä jos saisimme heidät pätevoitymään myös Suomessa sairaanhoitajiksi, voisimmeko vaikuttaa sillä vallitsevaan sairaanhoitajapulaan? Olisiko siinä ratkaisu pitkään kestäneeseen ongelmaamme. Tässä opinnäytetyössä käymme läpi mitä vaatii sairaanhoitajan ammatin harjoittaminen Suomessa ja kuinka se on mahdollista saavuttaa.

Tällä hetkellä Suomessa vallitsee sairaanhoitajapula. Vuonna 2021 vajausta arveltiin olevan 16 600 sairaanhoitajan verran. Tulevilla tutkintomäärillä Suomessa ei tulla saavuttamaan edes eläkkeelle jäävien sairaanhoitajien myötä tulevaa vajausta. Tällä hetkellä sairaanhoitajapulaa kokeillaan ratkaista pitämällä Suomessa olevia sairaanhoitajia alalla. Suomessa pyritään pitämään huolta nykyisten sairaanhoitajien työssä jaksamisesta. Yhtenä ratkaisuna eläkkeelle jääviä sairaanhoitajia kannustetaan jatkamaan töissä voinnin salliessa. Ulkomailta tullutta työvoimaa tulisi lisättävä merkittävästi. Nyt olemassa olevien ulkomaalaistaustaisten sairaanhoitajien olisi saatava pätevyys toimia myös suomessa sairaanhoitajina. Heidän kotiutumiseensa on panostettava Suomessa, jotta heidät saataisiin jäämään tänne. (Keva 2023.)

Sairanhoitajien alan vaihto on lisääntynyt, sen vaikutukset tullaan näkemään lähivuosien aikana. Nuorten sairaanhoitajien alalta lähtemistä on selvitelty. Tutkimuksen tulokset kertovat, että sairaanhoitajat eivät ole tyytyväisiä palkkaan eikä vastuuseen. Kuormitus, kohtuuttomat työnvaatimukset, jaksamattomuuden tunteet sekä huonot työskentelyolosuhteet saavat sairaanhoitajat lähtemään alalta. (Helander ym. 2019, 183.)

Tämä opinnäytetyö toteutetaan Attendo Meri-Lappi Oy:n toimeksiantona, koska Attendo Oy työllistää merkittävän määrän ulkomaalaistaustaisia sairaanhoitajia. Ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden osuus Suomen työikäisistä on kasvussa ja ilman heitä työllisten määrä laskisi merkittävästi (Tilastokeskus 2023). Tutkimuksesta on hyötyä toimeksiantajalle, koska tutkimuksen tuottaman tiedon ja oppaan pohjalta toimeksiantaja voi jakaa oppaita ulkomaalaistaustaisille sairaanhoitajille. Oppaasta ulkomaalaistaustaiset sairaanhoitajat saavat tietoa sairaanhoitajan pätevoitymisopinnoista Suomessa. Näin sairaanhoitajien määrää olisi mahdollista saada lisättyä Suomessa.

Opinnäytetyömme tavoitteena on tuottaa kirjallinen opas sairaanhoitajan pätevyätimisopinnoista Suomessa. Opinnäytetyömme tarkoituksena on kuvata ulkomaalaistaustaisen sairaanhoitajan pätevyätimispolku sairaanhoitajaksi Suomessa.

Tutkimuskysymyksemme on, millainen on hyvä sairaanhoitajan pätevyätimisopinnojen opas ulkomailta tulleeille sairaanhoitajille.

1.1 Toimeksiantaja

Opinnäytetyö käynnistettiin yhteistyössä Attendo Meri-Lappi Oy:n kanssa. Mietimme yhdessä millaisesta aiheesta työ kannattaisi tehdä. Aihe rakentui sen ajankohtaisuudesta. Attendolle on tullut paljon sairaanhoitajia ulkomailta, jotka eivät voi Suomessa harjoittaa sairaanhoitajan ammattiaan. Attendo on Suomen johtava yksityisen puolen hoivapalveluiden tuottaja. Attendo on ruotsalainen yritys, joka on perustettu vuonna 1985. Suomalainen yritys MedOne yhdistyi vuonna 2007 Attendo-konserniin, jolloin Attendo rantautui myös Suomeen. Nykyään Attendo tuottaa palveluja myös Pohjoismaisella tasolla. Attendo työllistää noin 16 000 ihmistä, jotka tekevät töitä toteuttaakseen asiakkaidensa omannäköistä täyttä elämää. (Attendo N.d.)

Attendon palveluihin sisältyy hoiva-, kuntoutus-, terapia- ja asumispalvelut sekä ateriat- ja puh-tauspalvelut ja lastensuojelu. Attendo omistaa myös kansainvälistä rekrytointipalvelua tuottavan Silkkitie Oy:n, jonka kautta Suomeen saapuu vuosittain tuhansia ulkomaalaistaustaisia sairaanhoitajia. Tänä vuonna suomeen on saapunut Silkkitie Oy:n kautta 1 700 työntekijää. (Attendo N.d.)

2 Sairaanhoitajana Suomessa

2.1 Sairaanhoitaja

Sairaanhoitajaksi valmistuminen vaatii ammattikorkeakoulututkinnon, jonka kesto on noin 3,5 vuotta. Yleissairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkinnon laajuus on 180 opintopistettä, joiden lisäksi 30 opintopistettä tulee syventävistä opinnoista. (Sairaanhoitajat N.d.) Suomessa sairaanhoitajaksi voi kouluttautua suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Sairaanhoitajan keskeisimmät osaamistavoitteet ovat asiakaslähtöisyys, palvelujärjestelmien tuntemus, kestävä kehitys, viestintä, digitalisaatio, vaikuttavuuden ja taloudellisten tekijöiden ymmärtäminen sekä tutkimus- ja kehittämisosaaminen. Vähimmäisosaaminen varmistetaan valtakunnallisella kokeella, joka tehdään sairaanhoitajaopintojen loppupuolella. (Silén-Lipponen & Korhonen 2020.)

Sairaanhoitajan työ on kokonaisvaltaista. Sairaanhoitajan tehtäviä ovat terveyden edistäminen ja ylläpitäminen, sairauksien ehkäiseminen ja hoitaminen sekä kärsimyksen lievittäminen. Sairaanhoitajien ammattitaito koostuu näyttöön perustuvasta hoitotyöstä. Sairaanhoitajia tarvitaan erilaisiin tehtäviin. (Sairaanhoitajat N.d.)

Suomessa toimiminen sairaanhoitajana vaatii ammatinharjoittamisoikeuden. Sitä säätelee laki terveydenhuollon ammattihenkilöstä 28.6.1994/559 ja asetus terveydenhuollon ammattihenkilöstä 28.6.1994/564. Käytännössä sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valvira myöntää oikeuden harjoittaa ammattia laillistettuna ammattihenkilönä, kun sairaanhoitajan tutkinto on valmis. (Sairaanhoitajat N.d.)

Sairaanhoitajan ammatti on yksi yleisimmistä suomalaisten harjoittamista ammateista. Vuonna 2021 tilastoitiin 76 581 sairaanhoitajaa, joista 85 % toimi sairaanhoitajan tehtävissä. Heistä 4,1 % oli ulkomaalaistaustaisia, joista 25 % EU-maista ja 75 % EU-maiden ulkopuolelta. Ulkomaalaistaustaisten sairaanhoitajien osuus kasvaa jatkuvasti, mutta toisaalta suomalaisten sairaanhoitajien maastamuutto on kasvussa. Suomalaiset sairaanhoitajat lähtevät yhä etenevissä määrin töihin ulkomaille, joista suosituimmat kohdemaat ovat Ruotsi, Norja ja Yhdistynyt kuningaskunta. (Sairaanhoitajat N.d.)

Suomessa ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden määrä on jatkuvassa kasvussa. Ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden osuus on noussut 3,9 prosentista vuonna 2017 7,5 prosenttiin ja suunta on nouseva. Samaan aikaan suomalaistaustaisten työntekijöiden määrä on laskusuunnassa, joka on seurausta väestön ikääntymisestä. Sairaanhoitajista eläköityy seuraavan vuosikymmenen aikana lähes viidennes. Sairaanhoitajia valmistuu sama määrä kuin eläköityy. Ilman ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden tuomaa työvoimaa olisi Suomen työllisten määrä laskenut merkittävästi viimeisen 10 vuoden aikana. (Kangasharju ym. 2023.)

2.2 Sairaanhoitaja pula Suomessa

Sosiaali- ja terveysaloilla todetaan eniten rekrytointi ongelmia. Työvoimaa hakeneista työpai-koista 54 % oli vaikeuksia löytää tarpeeksi työntekijöitä vuonna 2021. Rekrytointiongelmiin useimmin vaikuttavia syitä ovat osaamiseen liittyvät puutteet sekä työpaikkaan liittyvät syyt. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021.)

Työvoimapulaan voidaan vaikuttaa tukemalla vastavalmistuneiden sairaanhoitajien siirtymistä työelämään. Taitojen ja osaamisen kehittämistä voidaan tukea luentojen, seminaarien, simulaatioiden, reflektointiharjoitusten, pidennetyn perehdytyksen ja mentoroinnin avulla. Kun vastavalmistuneet sairaanhoitajat saadaan pysymään alalla, voidaan työvoimapulaan vaikuttaa myönteisesti. (Kurvinen ym. 2021.)

Nuorten alle 29-vuotiaiden vasta valmistuneiden sairaanhoitajien sitoutuminen sairaanhoitajaksi, ei ole yhtä vahvaa verrattuna vanhempiin kollegoihin. Tästä syystä on entistä tärkeämpää tarkastella sairaanhoitajien työoloja ja työhyvinvointia. Tutkimukset ovat osoittaneet, että merkittävimmät syyt lähteä alalta ovat tyytymättömyys palkkaan, kohtuuttomat työnvaatimukset, puutteellinen peruste omalle työlle, oman jaksamisen riittämättömyys sekä huonot työskentelyolosuhteet. Palkka ei sairaanhoitajien mielestä vastaa työn vaativuutta ja vastuuta. Kohtuuttoman työn kuormitukset kuten kiireen ja riittämättömyyden tunteet, fyysisesti ja henkisesti raskas työ sekä jatkuva henkisen ja fyysisen väkivallan pelko ajavat alalta sairaanhoitajia pois. Varsinkin vuorotyö koetaan erittäin kuormittavana ja palautuminen siitä jää vähäiseksi. Työtä ei sairaanhoitajien mukaan voida myöskään tehdä niin laadullisesti ja etiikan mukaisesti, kuten haluttaisiin. Huonot työ-

olosuhteet useissa paikoissa vähentävät työn mielekkyyttä. Resurssit ovat puutteellisia, työkavereiden yhteen puhaltamisen puute, heikko työturvallisuus sekä jatkuva syyllisyys siitä, ettei työkavereita halua jättää pulaan eikä potilaita hoitamatta, vaikka jaksaminen ei riittäisikään jatkuvaan ylityön tekemiseen. (Helander ym. 2019, 183.)

Ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden työllistymistä estävät puutteellinen kielitaito, oma epävarmuus, työelämään siirtymiseen liittyvät pelot, vähäiset suhteet kantasuomalaisiin, työn ja perheen yhteensovittaminen, työnantajien asenteet sekä asunnon löytymisen vaikeudet. (THL 2018.)

3 Sairaanhoidajaksi Suomessa

3.1 Ulkomaalaistaustainen sairaanhoitaja

Ulkomaalaistaustaisten sairaanhoitajien motiivi Suomeen tulolle on usein raha. Omassa maassaan palkkataso voi olla huomattavasti huonompi kuin Suomessa. Myös työolot voivat omassa maassa olla heikommat. Sairaanhoidajia on liian vähän väestöön nähden ja samaan aikaan kuitenkin vasta valmistuneita sairaanhoidajia painaa työttömyys, kun valtio ei anna varoja sosiaali- ja terveysalalle. Suomessa mahdollinen ammatillinen kehittyminen kiinnostaa ulkomaalaistaustaisia sairaanhoidajia, koska Suomella on hyvä maine ulkomailla. Ison osan työstä ulkomaalaistaustaisten sairaanhoidajien saamiseksi Suomeen tekevät rekrytointiyritykset, jotka tuovat Suomea esille ulkomailla ja mainostavat Suomea hyvänä kohteena. (Vartiainen P. 2019.)

Ulkomaalaistaustaiset sairaanhoidajat ajautuvat Suomessa usein työskentelemään hoiva-avustajina sekä lähihoitajina. Toimiminen hoiva-avustajana ei edellytä erillistä ammatinharjoittamisoikeutta, jonka Valvira myöntää. Lähihoitajan ammattia voi kuitenkin harjoittaa henkilö, joka on suorittanut muun kuin lähihoitajatutkinnon, esimerkiksi opiskellut omassa maassaan sairaanhoidajaksi. Näin työnantaja voi katsoa olevan riittävät valmiudet kyseiseen tehtävään. Tässä tapauksessa ei voida kuitenkaan käyttää lähihoitajan nimikesuojattua ammattinimekettä. Useat ulkomaalaistaustaiset sairaanhoidajat kuitenkin koulutetaan Suomessa oppisopimuskoulutuksella lähihoitajaksi, sillä kouluttaminen sairaanhoidajaksi oppisopimuksella ei ole mahdollista. (Valtiontalouden tarkastusvirasto 2022.)

3.2 Ulkomaalaistaustaisten pätevytyminen

Sairaanhoidajan ammatin harjoittaminen Suomessa edellyttää Valviran myöntämän luvan. Kun Valviralta haetaan ammattioikeutta, Valvira selvittää johtaako omassa maassa suoritettu tutkinto samaan tutkintoon kuin Suomessa. Vertailussa otetaan huomioon työkokemus sekä lisä- ja täydennyskoulutus. Mikäli tutkinnoissa on eroja keskenään, voi Valvira määrätä lisäopintoja. Pätevytysopintojen sisältö määräytyy Valviran päätöksestä, jokaiselle suunnitellaan yksilöllinen

opintopolku. Tämän jälkeen suoritetaan lisäopinnot suomalaisessa ammattikorkeakoulussa, ja opintojen päätyttyä haetaan lopullinen laillistuspäätös. (Valvira N.d.)

Täydennysopintojen opintopistemäärä perustuu Valviran määräykseen, kuitenkin enintään 60 opintopisteen verran ja lisäksi enintään 15 opintopistettä suomen kielen opintoja. Koulutukseen pääsy vaatii riittävän suomen kielen taidon eli vähintään b1-tason, joka varmistetaan suomen kielen testillä. Poikkeuksena hakijat, joilla YKI-testin arvioinnista vähintään taso 3 tai valtionhallinnon kielitutkinnosta vähintään tyydyttävä taso. Opintoihin sisältyy orientoituminen korkeakouluopintoihin, ensiapu, kliiniset käden taidot ja niihin kuuluvat harjoittelut sekä simulaatiot. Sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä ja lainsäädäntö, etiikka ja ammatillisuus, lääkehoito, infektioiden torjunta sekä koko koulutuksen läpi kehittyvä ammatillinen suomen kielen taito. Koulutuksen kesto on vuodesta puoleentoista. (Diak N.d.)

Ammattioikeutta sairaanhoitajaksi haetaan hakemuslomakkeella, joka löytyy Valviran sivuilta. Hakemuksessa kysytään hakijan perustiedot. Samalla tulee ilmoittaa, jos on tullut hyväksytyksi suomalaiseen ammattikorkeakouluun suorittamaan sairaanhoitajan pätevyitysmiskoulutusta. (Valvira N.d.)

SIMHE-hankkeen tavoitteena on tukea Suomeen tulleiden korkeasti koulutettujen ulkomaalaistaustaisten osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. Tavoitteena on, että ulkomaalaistaustaisten aiemmat opinnot ja tutkinnot tunnistetaan ja tunnustetaan kansallisten käytäntöjen mukaisesti mahdollisimman nopeasti, jotta koulutus- ja urapoluille siirtyminen tapahtuisi nopeammin. (Sairaanhoitajat N.d.)

Suomessa toteutetaan kaikkien sairaanhoitajakoulutusta tarjoavien ammattikorkeakoulujen yhteistyönä hanke, jonka tarkoituksena on sujuvoittaa EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulleiden sairaanhoitajien mahdollisuutta pätevoityä ja täydentää osaamistaan Suomessa. Yhteistyössä toimitaan työnantajien, Valviran, ministeriöiden ja muiden keskeisten viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Tarkoituksena on kehittää laaja ja pysyvä osaamisen täydentämisen kokonaisuus, jonka tavoitteena on EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulleiden sairaanhoitajien osaamisen taso saaminen vastaamaan Suomessa toimivien sairaanhoitajien osaamista. Hankkeen rahoittajana toimii Opetus- ja kulttuuriministeriö. (Valtioneuvosto 2023.)

SAILA eli sairaanhoitajan laillistaminen Suomessa-hanke on käynnistetty alkuvuodesta 2024 ja sen on määrä päättyä loppuvuodesta 2025. Hankkeen tarkoituksena on kehittää valtakunnallista mallia EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolelta tulleiden sairaanhoitajien laillistukseen liittyen. Hankkeessa on mukana 20 ammattikorkeakoulua ympäri Suomen, joista Metropolia toimii hankkeen pääkoordinaattorina. Hankkeen rahoittajana toimii opetus- ja kulttuuriministeriö. (Metropolia N.d.)

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen tarkoituksena on tuottaa, analysoida ja jakaa tutkittua tietoa työelämän tarpeista ja mahdollisuuksista. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus yhdistää työelämän tarpeen ja työntekijöiden osaamisen sekä rahoittaa ne. (Jotpa N.d.)

3.3 Kielitaito

Suomessa sairaanhoitajana toimiminen vaatii riittävän kielitaidon. Suomen viralliset kielet ovat suomi ja ruotsi. Tyydyttävän tason kielitaito tulee hallita suullisesti ja kirjallisesti suomen kielessä tai ruotsin kielessä. Mikäli on kuuloa alentava aistivamma, tulee hallita joko suomalainen viittomakieli tai suomenruotsalainen viittomakieli. (Maahanmuuttovirasto N.d.)

Työnantajan vastuulla on varmistaa, että työntekijällä on riittävä kielitaito työtehtäviin nähden. voi osoittaa kielitutkinnolla, todistuksella tai kypsyysnäytteellä. Kielitaidon voi osoittaa myös työnantajan lausunnolla, josta tulee löytyä työpaikka ja työskentelyaika, työtehtävät ja arvio suullisen ja kirjallisen kielen taidoista sekä puheen ja tekstin ymmärtämisestä. (Valvira N.d.)

Kielitaidosta on laadittu eurooppalainen viitekehys, joka määrittää mitä tarkoittaa riittävä kielitaito. Suomessa vaaditaan vähintään b1-tason kielitaitoa. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että henkilö ymmärtää selkeällä yleiskielellä puhutusta ja kirjoitetusta suomen kielestä pääkohdat. Aiheet ovat säännöllisesti esiintyviä ja ennestään tuttuja. Ne liittyvät työhön, kouluun sekä vapaa-aikaan. Henkilö ymmärtää myös pääkohdat radio- ja tv-ohjelmista, joissa käsitellään ajankohtaisia ja itseä kiinnostavia asioita. Henkilö pystyy keskustelemaan itselle entuudestaan tutuista aiheista, valmistautumatta. Henkilö pystyy ilmaisemaan itseään ja tunteitaan sekä perustelemaan ne. Henkilö pystyy kirjoittamaan yksinkertaisia yhtenäisiä tekstejä tutuista aiheista. (Euroopan unioni ja Euroopan neuvosto 2004–2020.)

Sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkinto on mahdollista suorittaa suomen, ruotsin tai englannin kielellä. Jos tutkinto suoritetaan muulla kuin suomen kielellä, on olemassa riski, että opiskelija ei saavuta riittävää suomen kielen taitoa. Riittämätön kielitaito voi aiheuttaa vaikeuksia Suomen työmarkkinoilla. Moni työpaikka pitää suomen kielen taitoa tärkeänä rekrytointikriteerinä, se on myös iso osa työturvallisuutta. Riittävän kielitaidon ajatellaan myös kertovan Suomeen jäämisestä pidemmäksi aikaa. (Jäppinen 2010.)

4 Opinnäytetyön tavoite, tarkoitus ja tutkimuskysymys

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa kirjallinen opas sairaanhoitajan pätevöitymisopinnoista Suomessa. Opinnäytetyömme tarkoituksena on kuvata ulkomaalaistaustaisen sairaanhoitajan pätevöitymispolku sairaanhoitajaksi Suomessa.

Tutkimuskysymyksemme on, millainen on hyvä sairaanhoitajan pätevöitymisopintojen opas ulkomailta tulleille sairaanhoitajille.

5 Toiminnallisen opinnäytetyön toteutus

5.1 Ongelman tai tarpeen tunnistamisen vaihe

Valitsimme opinnäytetyön menetelmäksi tuotteistamisprosessin. Tuotteistamisprosessin tuloksena syntyy aina konkreettinen tuote, tässä tapauksessa pätevöitymisopas sairaanhoitajaopinnoista Suomessa. Tuotteen kehitysprosessi muodostuu aina tutkimuskohtaisesti. Pääpaino on, että tuote saadaan valmiiksi tuotteeksi. Tuotteistaminen on uuden tuotteen kehittämistä olemassa olevien tietojen pohjalta. Tuotteesta täytyy tunnistaa kehittämistarpeet, joiden pohjalta päivitettyä tai uutta tuotetta lähdetään kehittämään. Tuotekehitysprosessi on useiden tahojen yhteistyötä. (Jämsä & Manninen 2000, 28–29.)

Tuotteistaminen on 5-vaiheinen. Tuotteistaminen aloitetaan tutkimuskysymyksen tai tutkimuskysymyksien määrittelemisellä eli ongelman tai kehittämistarpeen tunnistamisella. Näiden määrittämiseksi on tarpeellista selvittää ongelman laajuus eli keitä ongelma koskettaa. (Jämsä & Manninen 2000, 28–31.)

Opinnäytetyömme aihe alkoi rakentumaan omasta ajatuksesta. Suomessa vallitsee sairaanhoitajapula, kuinka voisimme vaikuttaa itse positiivisesti tähän. Jos saisimme ulkomailta tulevat sairaanhoitajat pätevöitymään myös Suomessa sairaanhoitajiksi, paranisiko tilanne. Tästä keskusteltiin toimeksiantajan kanssa ja sovittiin yhdessä, että aihe on hyvä. Toimeksiantajan kanssa sovittiin, että tehdään konkreettinen opas ulkomaalaistaustaisten sairaanhoitajien pätevöitymisopinnoista Suomessa. Yhdessä sovittiin, että Attendo Oy saa oppaan käyttöönsä CC BY-ND-lisenssin kanssa, jolloin heillä on oikeus jakaa sisältöä, muokkaamatta sitä. Heillä on myös oikeus jakaa teosta kaupallisesti. Valmis opas tulee sähköisesti jaettavaksi.

Tutkimuskysymyksemme on, millainen on hyvä sairaanhoitajan pätevöitymisopinnojen opas ulkomailta tulleille sairaanhoitajille. Opinnäytetyössämme selvitettiin ulkomaalaistaustaisten sairaanhoitajien pätevöitymispolku sairaanhoitajiksi Suomessa. Tällä hetkellä suurin osa ulkomaalaistaustaisista sairaanhoitajista toimii Suomessa hoiva-avustajina sekä lähihoitajina, koska heillä ei ole riittävästi tietoa sairaanhoitajan pätevöitymisopinnoista. Pätevöidyttyään he voisivat vaikuttaa positiivisesti Suomen sairaanhoitajapulaan.

5.2 Ideointivaihe

Oppaan ideointi alkoi, kun oli selvää, mikä tutkimuskysymyksemme on. Mietimme millaisia asioita oppaan tulisi sisältää ja minkälainen lopputulos haluttaisiin saada aikaan. Oppaan tarkoitus olisi palvella ulkomaalaistaustaisia sairaanhoitajia, joten opas tulisi tuottaa selkokielellä ja mahdollisimman yksinkertaisesti. Lähdimme pohtimaan kuinka tähän lopputulokseen päästäisiin.

Isona osana opinnäytetyötämme toimivat ideointipalaverit, joiden tarkoituksena oli kartoittaa mitä ulkomaalaistaustaiset sairaanhoitajat tietävät pätevyöitymisopinnoista Suomessa ja millaista tietoa he tarvitsevat lisää. Ideointipalaverien pohjalta esiin nousi puutteellinen tieto pätevyöitymisopinnoista ja niiden sisällöistä, eikä tällaisesta mahdollisuudesta ollut juurikaan tietoa. Tämä on johtanut siihen, että pätevyöitymisopintoihin ei ole hakeuduttu. Vain muutamilla ulkomaalaistaustaisilla sairaanhoitajilla oli tietoa mahdollisuudesta kouluttautua Suomessa sairaanhoitajaksi pätevyöitymisopinnojen avulla. Ideointipalaverien pohjalta saadun tiedon perusteella pystyimme keskittymään aiheisiin, joita ulkomaalaistaustaiset sairaanhoitajat nostivat esille. Tarkoituksena oli saada mahdollisimman monta näkökulmaa siihen, kuinka ongelmaa voitaisiin lähteä ratkaisemaan. Mitä useampia ajatuksia ideointivaiheessa saadaan, sen enemmän saadaan näkökulmia aiheeseen (Jämsä & Manninen 2000, 35–40.). Myös toimeksiantajan kanssa käytiin keskustelua oppaasta.

Tarvitsimme myös tutkittua tietoa aiheesta. Teimme laajaa tiedonhakua ja löysimme paljon sisältöä liittyen ulkomaalaistaustaisten sairaanhoitajien pätevyöitymiseen sairaanhoitajaksi Suomessa. Tehtäväksemme jäi rajata tietoa niin, että käytimme vain tuoreinta ja luotettavinta tietoa. Tärkeintä oli löytää ydintieto pätevyöitymisopinnoista, jotta opas saatiin tuotettua yksinkertaisesti vain pääkohdat huomioiden.

5.3 Luonnosteluvaihe

Ideoinnin jälkeen siirryimme luonnosteluvaiheeseen. Vaihe käynnistyi, kun oli tiedossa, millainen opas haluttiin luoda. Laadusta voidaan varmistua, kun suunnitteluvaiheessa otetaan huomioon kaikki osa-alueet, kuten tuotteen asiasisältö, palveluntuottaja, rahoitusvaihtoehdot, asiantuntija-

tieto, arvot sekä periaatteet, toimintaympäristö, säädökset sekä ohjeet, sidosryhmät ja asiakasprofiili. (Jämsä & Manninen 2000, 43–54.) Kun tiesimme millaisen oppaan haluamme luoda, aloimme yhdistelemään tutkimuksen tuottamia palasia kohti valmista opasta.

Perehdyimme, kuinka suunnitellaan hyvä opas. Hyvässä oppaassa on selkeä rakenne. Oppaan alussa on johdanto, joka kertoo oppaan sisällöstä. Hyvässä oppaassa on myös sisällysluettelo, joka jäsentelee tietoa. Opas on selkeä ja siinä vältetään haastavia termejä ja lyhenteitä. (Kielitoimiston ohjepankki, N.d.).

Kohderyhmämme oli ulkomaalaistaustaiset sairaanhoitajat, joten oli selvää, että opas tulisi tuottamaan selkokielellä ja yksinkertaisesti. Mietimme mitkä asiat nostamme oppaassa esille ja kuinka rakennamme oppaan sisällön niin, että se etenee loogisesti huomioiden kaikki vaiheet pätevyitymispolulla. Mietimme myös kuvitusta, joka mahdollisesti voisi tuoda tukea tekstin rinnalle. Koska halusimme tukea myös ulkomaalaistaustaisten sairaanhoitajien suomen kielen kehitystä, päätimme että opas tuotetaan suomen kielellä.

Koska opinnäytetyö toteutettiin toimeksiantona, pyysimme palautetta suunnitelmastamme toimeksiantajaltamme. Pääasiallinen käyttäjäryhmä on kuitenkin ulkomaalaistaustaiset sairaanhoitajat, joten myös heidän mielipidettään kysyttiin. Palaute oli positiivista. Oppaan koettiin sisältävän oleellisen tiedon, kuitenkin selkokielellä ja yksinkertaisesti selitettynä. Oppaaseen tulevat kuvat olivat hyvä tuki sanalliselle ohjeistukselle.

5.4 Kehittelyvaihe

Kehittely oli toiseksi viimeinen vaihe. Siinä ennalta määriteltyjen ratkaisuvaihtoehtojen, periaatteiden, rajausten ja asiantuntijayhteistyön pohjalta aloitettiin oppaan kehittäminen (Jämsä & Manninen 2000, 54–76.). Tuotteen asiasisällöstä laadittiin jäsentely, jonka pohjalta aloimme laatia opasta. Tässä vaiheessa tehtiin myös oppaan sisältöä ja ulkonäköä koskevat päätökset.

Lähdimme tekemään opasta luonnosteluvaiheen tietojen pohjalta. Otimme oppaassa esille pääkohdat sairaanhoitajan pätevyitymisopinnoista Suomessa. Tuotimme oppaan mahdollisimman selkeästi ja yksinkertaisesti. Halusimme oppaastamme meidän sekä toimeksiantajan näköisen.

Oppaan kuvamateriaalit kuvasimme itsenäisesti Attendo Meri-Lappi Oy:n tiloissa heidän materiaalejaan käyttäen. Koska opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Attendo Meri-Lappi Oy:n kanssa, tuli konkreettisen tuotteen ulkoasusta ja muista vaatimuksista keskustella toimeksiantajan kanssa.

5.5 Viimeistelyvaihe

Viimeinen vaihe oli viimeistely. Siinä luonnosteluvaiheessa saadun palautteen perusteella aloimme tarkastelemaan yksityiskohtia, käyttö- ja toteutusohjeiden laadintaa sekä mahdollisia päivityksiä oppaaseemme. Vaiheeseen kuului myös oppaan jakelun suunnittelu ja markkinointi. Kun yksi vaihe on käsittelyssä, se ei tarkoita, ettei myös muita vaiheita voisi tehdä samanaikaisesti. (Jämsä & Manninen 2000, 80–81.)

Viimeistelyvaiheessa testasimme opasta vielä uudelleen käyttäjillä, joilla ei ollut aiempaa tietoa tulevasta tuotteesta. Olimme palautetta vastaan sekä teimme tarvittavia muutoksia sen pohjalta. Palaute oli positiivista, mutta pieniä tekstin kokoon tai lauseiden rakenteisiin liittyviä muutoksia teimme. Koetestaajat olivat sellaisia, joilla ei ollut oppaan sisällöstä lainkaan tietoa edeltävästi. He kokivat oppaan selkeästi ohjaavan sen mitä tulisi tehdä, jos nyt lähtisi itse pätevyitymisopin-tojen pariin. Tuote on aina hyvä koe testata käyttäjillä, jotka eivät ole osallistuneet tutkimukseen eivätkä ole tietoisia tuotteesta ennen testausta (Jämsä & Manninen 2000, 78–80.).

Lopputuloksena syntyi kirjallinen opas Attendolle, joka on tarkoitettu jaettavaksi ulkomaalais-taustaisille sairaanhoitajille. Tämän avulla ulkomaalaistaustaisilla sairaanhoitajilla on mahdollisuus löytää kaikki tarvittava tieto sairaanhoitajan pätevyitymisopinnoista Suomessa tiivistetysti. Tällöin on todennäköisempää, että he lähtevät kouluttautumaan sairaanhoitajaksi Suomessa. Näin saataisiin vaikutettua positiivisesti sairaanhoitajapulaan Suomessa.

Valmis opas tulee näkyville verkkoon. Siinä on huomioitu selkokieli ja yksinkertaisuus. Oppaassa käytetään yleissanastoa, joka on kaikille helposti ymmärrettävää. Oppaasta löytyy myös kuvalliset ohjeet helpottamaan oppaan käyttöä. Opas on ulkoasultaan selkeä rakenteinen ja helposti edet-tävä. Vaiheet ovat numeroitu, jotta niiden seuraaminen on helpompaa. Opas sisältää vain tärkeimmän tiedon pätevyitymisopinnoista.

6 Pohdinta

6.1 Luotettavuus

Lähtökohtana on, että opinnäytetyötä tehdessä noudatetaan hyviä tieteellisiä käytäntöjä. Hyviä tieteellisiä käytäntöjä ovat, että tutkija noudattaa huolellisuutta, tarkkuutta ja rehellisyyttä. Tutkimuksen lähtökohtana tulee olla ihmisarvon kunnioittaminen. (Hirsijärvi ym. 2009, 23–25.)

Tutkijoiden on pohdittava mistä tiedot oppaaseen hankitaan. On tutkittava luotettavuus kirjallisuudesta, tutkimuksista, internetistä, lehdistä, artikkeleista, laeista, asetuksista ja ohjeista. Tutkijoiden on myös kerrottava, kuinka tietojen oikeellisuus ja luottavuus on varmistettu. (Vilkkä & Airaksinen 2021, 53.) Oleellista on myös, että työssä ei ilmene sisäisiä ristiriitoja. Työskentely tapahtuu johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti. (Vilkkä 2021.)

Opinnäytetyössämme käytettyjä hakusanoja olivat: sairaanhoitaja, työperäinen maahanmuutto, ammattioikeus, ammattitaitovaatimukset, laillistettu ammattihenkilö, ammattipätevyyden tunnustaminen, kielitaito ja pätevyöitymisopinnot. Tietokantoina olemme käyttäneet Julkari.fi, Medic, Google Scholar ja kirjallisuus. Isona osana työmme tietoperustaa toimi erilaiset virastot kuten Valvira, Sosiaali- ja terveysministeriö (STM), Valtiovarainministeriö, Valtiotalouden tarkastusvirasto sekä Maahanmuuttovirasto.

Käyttämiamme lähteitä olemme arvioineet niiden julkaisijan, sisällön ja julkaisuvuoden perusteella. Opinnäytetyössämme käytettiin tuoreinta saatavilla olevaa tietoa. Jokainen käyttämämme lähde on tarkoin valittu ja aiheemme ydinasiaa. Opinnäytetyömme teoriapohja rakentuu tutkin tiedon pohjalta. Valitsemamme tieto on näyttöön perustuvaa.

Arvioimme opinnäytetyömme luotettavuutta koko opinnäytetyömme työstämisen ajan. Opinnäytetyön teossa käytimme lähteinä tutkittua ja luotettavaa tietoa. Varmistamme lähteiden luotettavuuden käyttämällä asianmukaisia tietokantoja ja lähdekirjallisuutta, koska tuote rakentuu tutkitun ja todellisen tiedon pohjalta. Keskeistä on löytää ajantasainen, tutkimukseen ja näyttöön perustuva tieto (Kostamo ym. 2022.). Tutkimamme aiheen tutkimustieto muuttuu nopealla tahdilla, joten pyrimme käyttämään mahdollisimman tuoretta tietoa tutkimuksessamme. Laitoimme

asianmukaiset lähdeviittaukset ja teimme tarkan lähdeluettelon, jotta käyttämämme lähteet voidaan tarkistaa. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 72–73.)

Opinnäytetyömme teoriatieto on rajattu ja koskettaa aihetta. Lopullinen tuote auttaa ulkomaalaistaustaisia sairaanhoitajia hakeutumaan sairaanhoitajan pätevytymisopintoihin Suomessa. Tärkeää lopullisen oppaan kannalta oli ottaa huomioon tuotteen kohderyhmän arvio ja mielipide tulevasta tuotteesta. Oppaan tuli sisältää myös kaikki ne asiat, joita kohderyhmä itse nosti esille ideointipalaverissa. Koska opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Attendo Meri-Lappi Oy:n kanssa, myös heidän mielipidettään oli kuunneltava. Ideointipalaverit toteutettiin anonymisti, joten jokaisen osallistujan identiteetti pysyi salassa. Tutkimus koskettaa ajankohtaista aihetta ja on näin ollen tarpeellinen.

Opinnäytetyössämme käytimme virallisia lähdeviitteitä sekä lähdeluetteloa. Emme plagioineet tekstiä mistään vaan kaikki tuottamamme teksti on referointia jo olemassa olevasta. Opinnäytetyömme toteutettiin Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) luomien ohjeistusten mukaisesti. Noudatimme hyvää tieteellistä käytäntöä.

Tuotteistamisprosessissa on tärkeää totuusarvo, sovellettavuus, pysyvyys ja neutraalisuus. Tutkimuksessa täytyy olla tarpeeksi käsitteitä, jotta lukija tietää mihin tutkimus perustuu. Tuloksia arvioidaan suhteessa aikaisempiin ilmiöihin. Tutkimuksen täytyy olla johdonmukainen, selkeä ja järjestelmällinen. Tutkimuksen tulokset on haettu luotettavista lähteistä niin, että se on ristiriidaton. Ristiriidattomuuden edellytys on tutkimuksen aineiston, menetelmien ja analyysivaiheiden tarkka dokumentointi. (Kananen 2015.)

6.2 Eettisyys

Opinnäytetyömme kohteenamme oli ulkomaalaistaustaisten sairaanhoitajien pätevytymisopinnot Suomessa. Tarvitsimme tutkimuslupan ennen opinnäytetyön aloittamista. Opinnäytetöihin ja tieteelliseen tutkimukseen myönnettävä lupa haettiin ohjeiden mukaisesti täyttämällä Attendo Meri-Lappi Oy:n oma tutkimuslupahakemus. Tutkimuslupan myönsi Attendo Meri-Lappi Oy. Tutkimuslupaa voidaan hakea, kun opinnäytetyösuunnitelma on valmis ja hyväksytty. Opinnäytetyön tekijöinä meillä on velvollisuus käyttää keräämäämme aineistoa luottamuksellisesti ja ainoastaan

tutkimusluvan edellyttämään opinnäytetyöhön. Opinnäytetyössämme korostuu luottamuksellisuus. Tutkimuksen aikana huolehdimme, että jokainen siihen osallistunut henkilö pysyi anonymina. (Kuula 2011, 262–264.)

Opinnäytetyössämme tiedonkeruuseen käytettiin ideointipalavereja. Teimme ideointipalaverista muistiinpanoja, jotka kävimme läpi myöhemmin opinnäytetyötä tehdessä. Pidimme aineiston vain opinnäytetyön tekijöillä. Meillä oli pilvipalvelussa varmuuskopio, johon muilla ei ollut pääsyä. Henkilötietoja ei missään vaiheessa kirjoitettu ylös. Henkilötietoja me emme tarvinneet, koska ideointipalaverit pidettiin anonymieina. Henkilöihin saimme yhteyden yleisellä kutsulla. Toiminnallisissa opinnäytetöissä raportointi ja tutkimukset ovat vain osa dokumentointia (Vilkkä & Airaksinen 2021, 83.).

Eettisesti tehdyn tutkimuksen hyvät toimintatavat ovat rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus tulosten tallentamisessa ja esittämisessä sekä tutkimuksen ja sen tulosten arvioinnissa. Käytimme kriteereiden mukaisia eettisiä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä ja toteutimme avoimuutta tutkimuksessa. Tutkimus suunniteltiin ja toteutettiin tarkasti vaatimusten mukaisesti. Tutkimuksen jäsenten asema, oikeudet, osuus tekijyydestä, vastuut ja velvollisuudet ja tutkimustulosten omistajuutta ja aineistojen säilyttämistä koskevat tehtävät on sovittu ja kirjattu asianmukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2007, 24.)

6.3 Oman osaamisen kehittyminen

Opinnäytetyön tekeminen on kehittänyt asiantuntijuuttamme ja auttanut kasvamaan sairaanhoitajan ammattiin. Opinnäytetyön tekeminen parityöskentelynä on tuonut lisää valmiuksia toimia pari- ja tiimityöskentelyn parissa. Kehityimme tiedonhaussa ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa. Opinnäytetyön työstäminen kahden ammattikorkeakoulun välillä kehitti taitojamme toimia yli ammattikorkeakoulu rajojen. Lapin ammattikorkeakoulun ja Kajaanin ammattikorkeakoulun yhteistyö lisäsi näkökulmiamme työstää opinnäytetyötä. Haasteista huolimatta, opimme hallitsemaan ja organisoimaan aikataulutusta.

Sairaanhoitajan osaamisvaatimukset on päivitetty vuonna 2020 osana YleSHarvointi-hanketta. Tämä on tärkeää työelämän muuttuvien tarpeiden vuoksi. Uudenlaista osaamista edellyttää esimerkiksi kasvava maahanmuutto. (Silén-Lipponen ym. 2020) Tämän opinnäytetyön työstäminen

on avannut silmiämme ulkomaalaistaustaisten sairaanhoitajien osalta ja antanut meille paljon uutta ajateltavaa. Meidän on helpompi auttaa ja tukea heitä etenemään urapoluillaan, kun meillä on ajantasainen tieto siitä, kuinka he pääsevät harjoittamaan sairaanhoitajan ammattia myös Suomessa. Opinnäytetyömme avulla voimme osaltamme helpottaa Suomen sairaanhoitajapulaa.

Vuonna 2020 valmistui hanke ”Osaamisen ja arvioinnin yhtenäistäminen sairaanhoitajakoulutuksessa”. Tämän tarkoituksena oli määritellä yleissairaanhoitajan osaamisvaatimukset sekä niiden sisällöt ja yhtenäistää osaamisen arviointia. Tällä tavoin voitaisiin varmistaa sairaanhoitajan ydinosaaminen siirryttäessä työelämään valmistumisen jälkeen.

Nykypäivänä sairaanhoitajan ammatti on moninaista. Työ vaatii asiakaslähtöisyyttä, palvelujärjestelmien tuntemista, kestävästä kehitystä, viestintää, digitalisaatiota, vaikuttavuuden ja taloudellisten tekijöiden ymmärtämistä sekä tutkimus- ja kehittämisosaamista. Maailmantilanne muuttuu jatkuvasti ja siinä samalla myös sairaanhoitajan ammatin kuva muokkautuu. Itsenäinen rooli ja vastuu nousevat esille. Jokaisen sairaanhoitajan tulee jatkuvasti kehittää itseään ja ottaa vastuuta omasta osaamisestaan. Hoitotyö on laaja-alaista ja vaatii monenlaista osaamista. (Silén-Lipponen ym. 2020) Nykypäivänä isoon rooliin nousee työelämätaidot. Suomeen tulee jatkuvasti uusia ulkomaalaistaustaisia sairaanhoitajia. Työelämätaidot ovat tärkeässä osassa varsinkin näissä tilanteissa.

6.4 Johtopäätökset

Tutkimuksen onnistumisen edellytys on, että aihe kiinnostaa tutkijoita (Hirsjärvi ym. 2007, 78–82). Tutkimus kiinnosti meitä, koska olemme työskennelleet paljon ulkomaalaistaustaisten sairaanhoitajien kanssa. Tämä opinnäytetyö ja opas antaa keinoja neuvoa vastaisuudessa ulkomaalaistaustaisia sairaanhoitajia pätevyätymisopinnoissa Suomessa. Monet heistä haluaisivat harjoittaa sairaanhoitajan ammattiaan, mutta puutteellinen tieto pätevyätymisprosessista hankaloittaa sairaanhoitajan pätevyätymisopinnojen aloitusta. Aihe on todella ajankohtainen, koska ulkomaalaistaustaisia sairaanhoitajia tulee Suomeen tälläkin hetkellä paljon.

Opinnäytetyömme tuloksena syntyi opas. Opinnäytetyömme on antanut vastauksen tutkimuskysymykseemme ”Millainen on hyvä opas sairaanhoitajan pätevyätymisopinnoista”. Oppaassa on

tarvittavat tiedot, kuinka sairaanhoitajaksi pätevoidytään Suomessa. Saimme vapaat kädet suunnitella oman näköisemme oppaan. Tekemiemme ideointipalavereiden pohjalta voimme myös todeta, että tarvittavasta tiedosta on ollut puutetta mikä on osaltaan johtanut siihen, että ulkomailta tulleet sairaanhoitajat eivät ole lähteneet opiskelemaan sairaanhoitajiksi Suomessa.

Opas auttaa ulkomaalaistaustaisia sairaanhoitajia saamaan tiedon sairaanhoitajan pätevyitysopinnoista Suomessa, joka mahdollistaa yhä useammin ulkomaalaistaustaisten sairaanhoitajien hakeutumisen sairaanhoitaja koulutukseen myös Suomessa. Oppaalle on huomattu työelämälähtöinen tarve. Attendo Meri-Lappi Oy:lle tulee jatkuvasti Suomeen uusia ulkomaalaistaustaisia sairaanhoitajia.

Lähteet

Attendo. (N.d.). Attendo yrityksenä. Saatavilla 3.12.2023 <https://www.attendo.fi/tietoa-attendo/>

Diak. (N.d.). Sairaanhoidajien laillistamisväylä EU/ETA-alueen ulkopuolella tutkinnon suorittaneille (SAILA). Saatavilla 12.11.2024 <https://www.diak.fi/hakeminen/koulutukset/sairaanhoidajien-laillistamisvayla/>

Euroopan Unioni. (N.d.). Kieliä koskeva yhteinen eurooppalainen viitekehys. Saatavilla 7.11.2024 <https://europass.europa.eu/fi/common-european-framework-reference-language-skills>

Eriksson, E., Korhonen, T., Merasto, M. & Moisio, E-L. (2015). Sairaanhoidajan ammatillinen osaaminen- sairaanhoidajakoulutuksen tulevaisuus- hanke. Helsinki: Ammattikorkeakoulujen terveysalan verkosto: Suomen sairaanhoidajaliitto.

Helander M, Roos M, Suominen T. (2019). Nuorten sairaanhoidajien näkemyksiä ammatista lähtemisestä. Hoitotiede 31(3), 180–190. Saatavilla 11.11.2024 <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128449>

Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2009). Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusyritys Tammi.

Hoitotyönsäätiö [HOTUS]. (2021). Näyttövinkki 15/2021 kysyy: Miten vastavalmistuneiden sairaanhoidajien siirtymävaihetta työelämään voidaan tukea. Saatavilla 11.11.2024 <https://hotus.fi/nayttovinkki-15-2021-kysyy-miten-vastavalmistuneiden-sairaanhoidajien-siirtymavaihetta-tyoelamaan-voidaan-tukea/>

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus. (N.d.). Tietoa meistä. Saatavilla 25.1.2024 <https://www.jotpa.fi/fi/tietoa-meista>

Jämsä, K. & Manninen, E. (2000). Osaamisen tuotteistaminen sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: Tammi.

Jäppinen, T. (2010). Suomi (S2) korkeakoulutettujen työssä -Millainen kielitaito riittää? AFinLA-teema 2, 4–16. Saatavilla 11.11.2024 <https://journal.fi/afinla/article/view/3872?acceptCookies=1>

Kananen, J. (2015) Opinnäytetyön kirjoittajan opas -Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Tampere: Suomen Yliopistopaino Oy

Kangasharju, A., Kauhanen, A., Kalmbach, A. & Valkonen T. (2023). Työllisten maahanmuuttajien määrä on kasvanut Suomessa. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos [ETLA] 136, 1–12.

Kehusmaa, S. & Alastalo, H. (2021). Laki muuttui- Miten kävi henkilöstömitoituksen? <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-625-1>

Keva. (2023). Kuntien työvoimaennuste: Hoitajapula kaksinkertaistui kahdessa vuodessa. Saatavilla 21.11.2023 <https://www.keva.fi/uutiset-ja-artikkelit/kuntien-tyovoimaennuste-hoitajapula-kaksinkertaistui-kahdessa-vuodessa/>

Kielitoimiston ohje pankki. (N.d.). Ohjeita ohjeiden tekijöille. Saatavilla 29.09.2024 https://www.kotus.fi/ohjeet/hyvan_virkakielen_ohjeita/ohjeita_ohjeiden_tekijoille

Kostamo, P., Airaksinen, T. & Vilkkä, H. (2022). Kirjoita itsesi asiantuntijaksi -opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Helsinki: Art House.

Lehtoaro, S., Hietapakka, L., Kaihlanen, A., Heponiemi, T. & Aalto, A-M. (2018). Ammatillinen koulutus ja kielikoulutus edistävät ulkomaalaistaustaisten hoitajien ja lääkäreiden työllistymistä Suomessa -Monikulttuurinen hoitajan ja lääkärin työ -tutkimuksen tuloksia. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-120-1>

Maahanmuuttovirasto. (N.d.). Kielitaito. Saatavilla 21.11.2023 <https://migri.fi/kielitaito>

Maahanmuuttovirasto. (N.d.). Töihin Suomeen. Saatavilla 21.11.2023 <https://migri.fi/toihin-suomeen>

Metropolia. (N.d.). SAILA-Sairaanhoitajan laillistaminen Suomessa- hankkeet. Saatavilla 29.04.2024 <https://www.metropolia.fi/fi/tutkimus-kehitys-ja-innovaatiot/hankkeet/sairaanhoitajan-laillistamispolku>

Sairaanhoitajat. (N.d.). Tilastotietoa sairaanhoitajista. Saatavilla 21.11.2023 <https://sairaanhoitajat.fi/ammatti-ja-osaaminen/tilastoja-sairaanhoitajista-2/>

Sairaanhoitajat. (N.d.). Sairaanhoitajan ammatinharjoittamisoikeus. Saatavilla 21.11.2023 <https://sairaanhoitajat.fi/ammatti-ja-osaaminen/sairaanhoitajan-ammatinharjoittamisoikeus/>

Sairaanhoitajat. (N.d.). Suomeen sairaanhoitajaksi. Saatavilla 21.11.2023 <https://sairaanhoitajat.fi/ammatti-ja-osaaminen/suomeen-sairaanhoitajaksi/>

Silén-Lipponen, M. & Korhonen, T. (2020). Osaamisen ja arvioinnin yhtenäistäminen sairaanhoitajakoulutuksessa -YleSHarviointi-hanke. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020111089877>

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto [Valvira]. (N.d). EU- tai ETA-valtioiden ulkopuolella terveydenhuollon ammattiin koulutetut. Saatavilla 18.1.2024 <https://valvira.fi/ammattioikeudet/eu-tai-eta-valtioiden-ulkopuolella-terveydenhuollon-ammattiin-koulutetut>

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto [Valvira]. (N.d). Riittävän kielitaidon osoittaminen. Saatavilla 18.1.2024 <https://valvira.fi/ammattioikeudet/riittava-kielitaito>

Tilastokeskus. (2023). Maahanmuuttajien työllisyys Suomessa yli EU-keskitason-työmarkkina- asema heikompi kuin suomalaistaustaisilla. Saatavilla 9.11.2024 <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2023/maahanmuuttajien-tyollisyys-suomessa-yli-eu-keskitason-tyomarkkina- asema-heikompi-kuin-suomalaistaustaisilla/>

Työ- ja elinkeinoministeriö. (2021). TEM-analyysi työvoiman hankinnasta vuonna 2020: Eniten rekrytointiongelmia sosiaali- ja terveysaloilla. Saatavilla 21.11.2023 <https://tem.fi/-/tem-analyysi-tyovoiman-hankinnasta-vuonna-2020-eniten-rekrytointiongelmia-sosiaali-ja-terveysaloilla>

Valtioneuvosto. (2023). Ulkomaalaisten sairaanhoitajien pätevoitymistä sujuvoitetaan hankerahoituksella. Saatavilla 20.1.2024 <https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/ulkomaalaisten-sairaanhoitajien-patevoitymista-sujuvoitetaan-hankerahoituksella>

Valtiontalouden tarkastusvirasto. (2022). Työperusteinen maahanmuutto -Maahanmuuttohallinnon tehokkuus, asiakaslähtöisyys sekä ulkomaisen työvoiman rekrytointi sosiaali- ja terveysalalle. Saatavilla 15.1.2024 <https://www.vtv.fi/app/uploads/2022/12/VTV-Tarkastus-13-2022-Työperusteinen-maahanmuutto.pdf>

Valtiovarainministeri. (N.d.). Sosiaali- ja terveysalan henkilöstöpula kärjistyy nopeasti -helppoja ratkaisuja ei ole, mutta lisätoimia tarvitaan. Saatavilla 22.11.2023 <https://vm.fi/-/sosiaali-ja-terveysalan-henkilostopula-karjistyy-nopeasti-helppoja-ratkaisuja-ei-ole-mutta-lisatoimia-tarvitaan>

Vartiainen, P. (2019). Filippiiniläisten sairaanhoitajien polut Suomeen. Tutkimus oppimisesta ja työyhteisöintegraatiosta kansainvälisen rekrytoinnin kontekstissa. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-0937-4>

Vilkka, H. (2021). Näin onnistut opinnäytetyössä -ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. (2003). Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. (2021). Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Kansikuvan lähde:

Gloves in a bottle. (2021). The effective nurse hand lotion you've been looking for. Saatavilla 9.11.2024 <https://www.glovesinabottle.com/blogs/news/nurse-hand-lotion>

|

Opas sairaanhoitajan pätevytymisopinnoista Suomessa

EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolelta tulleille sairaanhoitajille

Lukijalle

Tämä opas kertoo sairaanhoitajan pätevöitymisopinnoista Suomessa. Opas on suunnattu EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolelta tulleille sairaanhoitajille. Opas on toteutettu yhteistyössä Attendo Meri-Lappi Oy:n kanssa osana kahden sairaanhoitaja opiskelijan opinnäytetyötä. Oppaaseen on koottu lyhyesti pääkohdat ulkomaalaistaustaisen sairaanhoitajan pätevöitymisopinnoista Suomessa.

Oppaan tarkoituksena on tuoda esille ohjeet, kuinka pätevöityä Suomessa sairaanhoitajaksi. Ulkomailla käyty sairaanhoitaja koulutus ei vastaa Suomessa käytyä sairaanhoitajakoulutusta, joten EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolelta tulleiden sairaanhoitajien on käytävä osa suomalaisen ammattikorkeakoulun opinnoista. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että koko koulutus tulisi käydä uudestaan vaan riittää, että osa opinnoista käydään suomalaisessa ammattikorkeakoulussa. Tässä oppaassa kerromme, kuinka pätevöitymispolku sairaanhoitajaksi Suomessa etenee ja mitä se vaatii.

Sairanhoitaja opiskelijat

Anni Ronkonen Lapin AMK ja Miia Vieltojärvi KAMK

Sisällysluettelo

Mitä tarkoittaa sairaanhoitajan pätevytymisopinnot?	4
Sairaanhoitajan ammattioikeuden hakeminen	5
Missä sairaanhoitajan pätevytymisopinnot voi suorittaa?	7
Näin haet pätevytymiskoulutukseen	9
Päästyäsi ammattikorkeakouluun	9
Kun saat opintosi päätökseen	10
Kiitokset	12

Mitä tarkoittaa sairaanhoitajan pätevytysopinnot?

Pätevytysopinnot ovat opintoja, jotka ovat osa Suomessa järjestettävää sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkintoa. Nämä opinnot määräytyvät Valviran päätöksestä ja niitä on enintään 60 opintopisteen verran, joiden lisäksi käydään 15 opintopisteen verran kieliopintoja. Valvira katsoo jokaisen hakijan kohdalla yksilöllisesti opinnot, jotta olemassa oleva tutkinto saataisiin vastaamaan Suomessa vaadittavaa sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkintoa. Suomessa sairaanhoitajan ammatin harjoittaminen vaatii Valviran luvan. Suomessa sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkinto sisältää 210 opintopistettä. EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolelta tulleiden sairaanhoitajien ei tarvitse suorittaa koko sairaanhoitajan tutkintoa. Tämä tarkoittaa sitä, että ulkomaalaisen sairaanhoitajan ei tarvitse käydä koko sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkintoa kokonaan vaan osa opinnoista riittää. Tällä tavoin ulkomaalaisen sairaanhoitajan on helpompi ja nopeampi päästä omaa koulutusta vastaavaan työhön myös Suomessa.

Sairaanhoitajan ammattioikeuden hakeminen

Ammatinharjoittamisoikeutta haetaan Valviralta. Laillistusprosessin vaiheet

The screenshot shows a web form for applying for professional rights in Finland. It includes fields for personal information (name, date of birth, address), education (degree, institution), and work experience. There are also checkboxes for whether the applicant is a citizen of an EU/EEA country or a third-country national, and whether they have a valid passport or residence permit.

ovat:

1. Ammattioikeuden hakeminen
2. Päätös lisäopinnoista
3. Lisäopintojen suorittaminen suomalaisessa ammattikorkeakoulussa
4. Lopullinen laillistuspäätös

Liitä hakemukseen:

1. Passi, EU- ja ETA-valtiossa myönnetty henkilökortti, muukalaispassi tai pakolaisen matkustusasiakirja
2. Tutkintotodistus ja oppilaitoksesi virallinen sähköpostiosoite ja maapostiosoite TAI laillista alkuperäinen tutkintotodistus (diplomi) apostille- tai grandlegalisation-menettelyllä koulutusvaltiossasi
3. Tutkintotodistuksen liite

4. Todistus siitä, ettei oikeuttasi harjoittaa ammattia ole rajoitettu tai poistettu. Todistus ei saa olla yli 3kk vanha. Todistus pitää toimittaa kaikista maista, joissa sinulle on myönnetty oikeus harjoittaa sairaanhoitajan ammattia.

5. Suomen-, ruotsin- tai englanninkieliset käännökset kohdissa 2–4 mainituista asiakirjoista. Käännösten pitää olla Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa virallisen tai auktorisoidun kielenkääntäjän kääntämiä
6. Todistus riittävästä kielitaidosta.
7. Vapaamuotoinen suostumus sille, että Valvira voi tarvittaessa toimittaa hakemusasiakirjasi suomalaiseen oppilaitokseen sinulle maksullista asiantuntijalausuntoa varten.
8. Oppilaitoksen antama selvitys, josta käy tarkemmin ilmi tutkintosi kurssien osaamistavoitteet, sisällöt ja tuntimäärät sekä harjoittelujen toimintaympäristöt ja tehtävät.
9. Työtodistukset sairaanhoitajan ammatissa toimimisesta valmistumisen jälkeiseltä ajalta. Työtodistukset pitää olla työnantajan laatimia ja niistä on käytävä ilmi vähintään hakijan työnimike, työtehtävät ja työsuhteen kesto.
10. Todistus ammattiin liittyvästä lisä- ja täydennyskoulutuksesta. Suomen-, ruotsin- tai englanninkieliset käännökset kohdissa 7–10 mainituista asiakirjoista. Käännösten pitää olla Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa virallisen tai auktorisoidun kielenkääntäjän kääntämiä.

Valvira voi tarvittaessa pyytää lisäselvitystä. Hakemusasiakirjat jäävät Valviraan eikä niitä ole mahdollista saada takaisin päätöksenteon jälkeen.

Missä sairaanhoitajan pätevytymisopinnot voi suorittaa?

Ammattikorkeakoulut, jotka tarjoavat pätevytymisopintoja

- Centrian ammattikorkeakoulu
- Diakonian ammattikorkeakoulu
- Hämeen ammattikorkeakoulu
- Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
- Kajaanin ammattikorkeakoulu
- Karelian ammattikorkeakoulu
- LAB ammattikorkeakoulu
- Lapin ammattikorkeakoulu
- Laurea ammattikorkeakoulu
- Oulun ammattikorkeakoulu
- Satakunnan ammattikorkeakoulu
- Savonian ammattikorkeakoulu
- Seinäjoen ammattikorkeakoulu
- Tampereen ammattikorkeakoulu
- Turun ammattikorkeakoulu
- Vaasan ammattikorkeakoulu
- Yrkeshögskolan Arcada
- Yrkeshögskolan Novia

Pätevyöitymisopinnot voi aloittaa hakemalla johonkin edellä mainituista kouluista.
Opiskelu ammattikorkeakouluissa on maksutonta, mutta hakemukset ja siihen
kuuluvat liitteet hakija maksaa itse.

Näin haet pätevöitymiskoulutukseen

1. Mene internetissä sivustolle opintopolku.fi
2. Hae itsellesi sopivin ammattikorkeakoulu vaihtoehto
3. Valittuasi koulutuksen pääset täyttämään hakulomakkeen

Päästyäsi ammattikorkeakouluun

- Saat ohjausta ja tukea
- Saat osaamiseesi täydennystä
- Saat henkilökohtaisen opintosuunnitelman
- Voit opiskella lisää suomea
- Voit harjoitella kliinisiä taitoja
- Saat käytännön harjoittelua työelämässä
- Saat tietoa sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmästä sekä lainsäädännöstä
- Lopuksi saat osaamisestasi todistuksen

Escribanieta S. 2020 (mailto: escribanieta.s@univie.ac.at)	Funder: 10.6019/978-3-70-19-1000-0 (www.univie.ac.at)	segura@univie.ac.at www.univie.ac.at
---	--	---

Kiitokset

Kiittäen kaikkia oppaaseen osallistuneita tahoja

Anni Ronkonen Lapin AMK ja Miia Vieltojärvi Kajaanin AMK

Julkaistu 11/24